

10 vragen aan Thomas Beijer

tekst: Wenneke Savenije

Multitalent Thomas Beijer (1988) behoort tot de beste Nederlandse pianisten van de jongere generatie. Hij geeft solorecitals in binnen- en buitenland en speelt pianoconcerten met o.a. Camarata RCO. Beijer bracht al vijf cd's uit met Spaanse pianomuziek en met werken van Mozart, Ravel, Escher & Martin, Brahms en Rachmaninoff. Hij is ook actief als componist en daarnaast schrijft hij zo af en toe een boek. In 2007 won hij de YPF Competition. In 2019 speelt hij de complete *Iberia* in het Concertgebouw en in seizoen 2020/21 maakt hij zijn debuut in de Serie Meesterpianisten van Marco Riaskoff. Een pianist om in de gaten te houden!

Stalen zenuwen

1 *Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de YPF Competition/Grand Prix Youri Egorov in volle gang. Het concours vindt plaats van 25 januari tot en met 10 februari 2019. Wat is volgens jou het belang van dit concours?*

'De elementen wedstrijd en muziek zijn uiteraard lastig samen te brengen. Toch hebben concoursen zeker veel nut, want je speelt voor een jury en een publiek en als je artistiek iets te zeggen hebt valt dat op, ook als je niet wint. Daar hou je contacten aan over. En daardoor krijg je wellicht concerten. En daardoor doe je ook ervaring op. Enzovoort. Daarnaast vraagt een concours als de YPF om een groot en gevarieerd repertoire. Zoiets voorbereiden is heel erg leerzaam. De YPF Competition is het meest veeleisende concours van Nederland, qua repertoireomvang en qua beoordelingscriteria, en dat houdt ook in dat het je het meeste oplevert. De YPF onderscheidt zich van vele internationale pianoconcoursen door de zeer zorgvuldige begeleiding en ondersteuning voor jonge pianisten, tot jaren ná het concours. Oprichter en directeur Marcel Baudet kent, door decennialange ervaring als pianist, pedagoog én directeur van de YPF, de pianowereld als geen ander.'

2 *Wat zijn je eigen ervaringen met de YPF Competition en heeft het winnen ervan in 2007 veel invloed gehad op alles wat daarna kwam? En stel dat je het niet had gewonnen, hoe zou je leven er dan nu uitzien?*

'Ja, het winnen in 2007 heeft me veel gebracht. Allereerst de weg naar het concours toe: ik was pas 18 en moest nog veel repertoire opbouwen. Daar kwam bij dat de YPF Competition ook voelt alsof je voor de leeuwen wordt gegooid. Zo kweek je stalen zenuwen. Na het concours kwamen er veel aanvragen binnen, en dat is natuurlijk goed voor je ontwikkeling. Simpel gezegd: van veel spelen ga je beter spelen. Ook mijn eerste twee cd's

zijn mogelijk gemaakt door de YPF. Van heel grote waarde: de YPF heeft me in contact gebracht met een mecenas, die me drie jaar financieel bijstond voor projecten als mijn documentaire-concert over Spaanse muziek, met filmmaker Lucas van Woerkum, alsook het over de wereld reizen om les te hebben bij pianisten die ik bewonder en bij componisten die ik interessant vind. Ik zie de YPF kortom als een heel belangrijke schakel in mijn carrière.'

3 *Wat moet je in huis hebben om een kans te maken op een prijs op de YPF Competition? En zijn er bij de YPF Competition nog speciale aandachtspunten waar kandidaten bij hun voorbereiding rekening mee moeten houden?*

'Ik herinner me de woorden van mijn leraar Jan Wijn toen ik als 18-jarige aan YPF meedeed: "Speel alsof het een concert is, dat wil zeggen bezield. De juryleden willen net als elk ander publiek vooral iets moois horen. Niet denken dat ze slechts fouten zitten te turven." (Al speelt dat element meestal ook wel een rol hoor – Thomas Beijer). Die raad heb ik ter harte proberen te nemen. Muziek maken is verhalen vertellen. Ook op concoursen.'

Lol trappen
4 *Je hebt voor dit concours als opdrachtwerk Variations on a theme by Chopin gecomponeerd. Je geeft de vertolkers veel vrijheid voor eigen inbreng. Voor het thema (de Galop Marquis) zijn de kandidaten vrij in hun dynamiekkeuze en tussen variatie 4 en 5 vraag je om een geïmproviseerde cadens met de rechterhand. Dat is wel een uitdaging! Hoe kwam je op die gedachte? Heb je nog tips voor de kandidaten?*

'De belangrijkste tip is: lol trappen. Dit is echt een plezierstuk, zowel voor de pianist als de luisteraar, hoop ik tenminste. Ik wilde eens niet heel diepzinnig proberen te zijn, maar graag een feestelijk stuk schrijven, zonder ironie, zonder cynisme, zonder de donkere kleuren waar ik wel een beetje de

neiging toe heb. Ik wilde een zonnig stuk maken, met veel humor en gekke grappen. De grap begint al met het thema – dit miniatuurtje van Chopin is ook niet serieus bedoeld, het is een muzikaal portretje van de twee hondjes van zijn vriendin George Sand, Marquis en Dib. Het is bijna een schetsmatig stukje, Chopin schrijft bijvoorbeeld geen dynamiek voor. Dat heb ik zo gelaten en het niet verder ingevuld.

Mijn eerste grap is dat mijn inleiding vóór het thema komt. Traditionele virtuoze dominantseptiemakkoorden in allerlei arabesken en tierlantijnen zijn hier teruggebracht tot twee bitse staccato akkoordjes. Dan volgt dus het thema. *Variatie 1* is een stijlbreuk van jewelste: een soort woeste jazz. Ook grappig, vind ik. In *Variatie 2*, die overigens toch vrij luguber is, zit het thema zo goed verstopt dat je het bijna niet meer kunt vinden. Tussen *Variatie 4* en 5 moet kort geïmproviseerd worden met de rechterhand. Ook een beetje bedoeld als een proeve van bekwaamheid voor de concoursdeelnemers. De laatste variatie is een schaamteloos, ironieeloos *tin pan alley ragtime*. Ik vond het een goeie grap om het thema daarin te transformeren, want zo iets verwacht je gewoon niet met een thema van Chopin.

5 *Wat is belangrijker voor je: pianospelen of componeren? En dan ben je ook nog schrijver van de roman *Geen jalapeños* (2017). Hoe verhouden die drie zich tot elkaar en zou je zonder een van de drie kunnen? Zo ja, welke vallen dan het eerst af?*

‘Ik ben ooit begonnen met componeren omdat ik meer inzicht wilde krijgen in dat proces, zodat het mijn vertolkingen van andermans werk zou verdiepen. Maar dat componeren is toch uitgegroeid tot iets veel belangrijkers voor mij dan alleen maar dat. Ik heb toen twee jaar compositielessen gevolgd bij Elmer Schönberger, van wie ik enorm veel heb geleerd. Toch ben ik meer een pianist-die-ook-componert dan een componist-die-pianospeelt. Maar het hangt nauw met elkaar samen. Wat schrijven betreft: ik hou evenveel van de literatuur als van de muziek, maar ik zou – vrij naar Tsjechov – kunnen stellen: ik ben getrouwd met muziek, en mijn minnares is de literatuur. Of ik háár minnaar, eigenlijk.’

Spaanse muziek

6 *Als pianist heb je de laatste jaren vooral met Spaanse muziek beziggehouden. Waarom spreekt die muziek je zo aan? Jorge Luis Prats heeft je lesgegeven in o.a. Spaanse ritmes, wat heb je van hem geleerd?*

‘In de Spaanse muziek zitten zoveel diepe lagen en zoveel compleet verschillende invloeden. Het is vaak een uniek mengsel van levensvreugde versus doodsdrijf, verdriet versus troost, vrolijke habanera-ritmieken versus mysterieuze Arabische melisma’s – weinig andere muziek speelt zo in op mijn zintuigen, op mijn muzikale hart. Ik heb overigens deels Iberisch bloed. Misschien heeft dat er ook mee te maken. Vijf geleden raakte ik bevriend met Jorge Luis Prats, ook via de YPF trouwens. Hij heeft als Cubaan die liefde voor de Spaanse muziek ook in zijn bloed zitten en we zien elkaar twee of drie keer per jaar en dan spelen we allemaal Spaans repertoire voor elkaar. Ik leer van hem vooral niet terug te deinzen voor het maken van grote contrasten in de Spaanse muziek. Hij zegt met alle recht en reden ‘Spaanse muziek zit in je bloed. Maar hier en daar moet je het nog extremer maken. Geen poezelig gedoe. Recht op je doel af. Als een stier.’

7 *In mei 2019 ga je de complete *Iberia* in de Kleine Zaal spelen. Kun je daar wat meer over vertellen?*

‘*Iberia* is de Olympus van de Spaanse muziek. Geniale muziek, Debussy noemde het de meest kleurrijke muziek tot nog toe, Messiaen noemde het een mirakel. Het stuk is weinig in zijn geheel uitgevoerd. Het is dan ook zeer zwaar om te spelen. Twaalf stukken, alle twaalf op het ons speelbare af. Marco Riaskoff, die adviseur is van deze serie, vroeg me of ik *Iberia* integraal wilde spelen, of ik het aandurfde. Ik zei: ‘Nee, maar ik doe het toch.’ *Iberia* is een stuk voor mijn hele leven.’

8 *Heel erg spannend: in seizoenen 20-21 debuteer je in de Serie Meesterpianisten, een grote eer. Ik zie je daar vaak rondlopen: wie zijn je grote favorieten van de pianoserie, en waarom? En heb je al ideeën over het recitalprogramma dat je zelf gaat spelen?*

‘Ja, dat is wel een droom die uitkomt. Ik zit daar al vanaf mijn 11e in de zaal vol bewondering voor de pianisten die daar komen spelen, en nu sta ik er straks zelf. Ik was enorm blij toen ik die uitnodiging kreeg. En werd ook meteen zenuwachtig.

Je voelt de druk wel, met al die grote namen die daar speelden en spelen. Het precieze programma weet ik nog niet, maar in elk geval ga ik er Eschers *Arcana* spelen, een waar meesterwerk dat veel te weinig bekend is. En natuurlijk mag ook de Spaanse muziek niet ontbreken. Favorieten in de *Serie Meesterpianisten* is een lastige vraag, want er spelen zoveel fantastische pianisten! Maar er zijn drie recitals die ik nooit zal vergeten: Prats met een ongehoord zwoele *Iberia*, compleet uiteraard, Nelson Freire met o.a. de *Derde sonate* van Chopin – dat was zo zuiver muzikaal, aristocratisch en evocatief en eerlijk, ik was volledig van de kaart! – en Volodos met ondermeer Mompou. Hoe hij 2000 man publiek 40 minuten lang de adem in liet houden... Niet te geloven, zo *electrifying*.’

Over de drempel helpen

9 *De rol van de uitvoerende musicus is er de laatste jaren niet eenvoudiger op geworden. Er is geen geld, heel veel concurrentie, iedereen moet alles kunnen en vaak zelf concerten organiseren, klassieke muziek wordt gereduceerd tot ‘een feestje’, de cd-markt is ingestort want door streaming, Spotify en YouTube is alles (haast) voor niets van internet te plukken enz. Hoe hou je als jonge en veelbelovende pianist staande in deze tijden?*

‘Absoluut waar dat globalisering en *online streaming* leidt tot uniformiteit, een overvolle vijver en oververzadiging. Toch merk ik dat juist omdat het zo makkelijk is alles op internet aan te klikken, mensen juist weer meer behoefte hebben aan *live* concerten. Hoe dan ook, het is heel belangrijk dat klassieke muziek niet in een isolement raakt.’

10 *Is er nog toekomst voor klassieke muziek? Is er nog hoop voor cd's en zo niet, hoe kun je jezelf dan profileren in de oceaan van streamings... Wat kunnen musici doen om het publiek aan zich te blijven binden en klassieke muziek in leven te houden?*

‘We moeten jong nieuw publiek op een goede manier ingang geven tot klassieke muziek, en trouwens kunst in het algemeen. De manier waarop dat wordt aangepakt is niet altijd even geslaagd, het blijkt moeilijk om klassieke muziek en kunst toegankelijk te maken zonder het te banaliseren. Zonder kunst tot amusement te reduceren. Het is veel meer dan dat! Maar het is wel iets waarvoor je enige moeite moet doen, net als je een ander over laten we zeggen wijn moet weten om het te kunnen waarderen, of over de spelregels van welke sport dan ook. Niet meer dan logisch. Mensen zijn snel geneigd tot gemakzucht. Maar de manier is niet de drempel verlagen, de manier is de hand reiken en de drempel overhelpen.’

Thomas Beijer

ps: Deze vragen werden per telefoon beantwoord vanaf vliegveld Moskou, waar de pianist een dag lang vastzat omdat de Russische autoriteiten om volstrekt mysterieuze redenen een fout in zijn visum meenden te hebben ontdekt en zijn paspoort wilden afpakken. Er werd zelfs bedreigd met gevangenisstraf. Het is gelukkig goed gekomen: de antwoorden kwamen heelhuids aan en Thomas Beijer is via Zweden inmiddels weer veilig terug in Nederland!